

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת שלח תשפ"ה

שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיֵּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן (יג, ב)

שלח לך - לדעתך, אני אני מצוה לך, אם תרצה שלח, לפי שבאו ישראל ואמרו "נשלח אנשים לפנינו" ... ומשה נמלך בשכינה. אמר הקב"ה: "אני אמרתי להם שהיא טובה... חיייהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים למען לא ירשוה" (רש"י)

בני ישראל ראו ניסים ונפלאות על כל צעד ושעל ביציאת מצרים ובמדבר, ובכל זאת לא האמינו לדברי הקב"ה שארץ ישראל טובה. איך מבינים זאת?

אלא כך הוא טבע האדם, למרות שכשרואה נס הוא מתרגש, אבל עדיין ארוכה הדרך כדי לעשות שינויים במעשיו ואמונתו. הסיבה לכך היא משום שלולי זאת היה הנס פוגע ביכולת הבחירה, לכן נתן הקב"ה כנגד זה 'שכחה רגשית' של הניסים, כך שללא עבודה עצמית על הפנמת הנס והרגשת ההשגחה הפרטית - לא יהיה ניתן לעשות שינוי. והיינו שהנס הינו 'כלי עבודה' בלבד, ועדיין צריכים לעבוד איתו ולהשתמש בו כדי להפנים את הרגשת ההשגחה הפרטית ולעורר את כוח האמונה.

* * *

סיפר הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א: נתקלתי פעמים רבות באנשים שאמרו לי: "אם אני אראה בעיניים שלי נס, כאן ועכשיו, אני חוזר בתשובה!" - אני מתחיל להניח תפילין ולשמור שבת!"

רגיל אני להשיב להם: "גם אם תראה נס - תישאר בדיוק כמו שהיית! מניסים לא חוזרים בתשובה!"

בעינינו ראינו אנשים שחוו על בשרם ניסים ונפלאות, ואפילו התעוררו קמעה מכוחם, אך ההתעוררות לא החזיקה מעמד זמן ממושך. כעבור זמן קצר שבו להיות כבראשונה. 'ונשכח כל השבע'... ולא נותר מאותם ניסים שום רושם!

אני זוכר מימי נעורי, שראש הישיבה שלי, מורי ורבי הגאון המובהק רבי דב מאיר רובמן זצ"ל, סיפר באחת משיחותיו את הסיפור הבא: בשנת תש"ח התגוררו בחיפה הרבה מאד

ערבים. שכונות שלמות היו מלאות בערבים, והיהודים היו בה מיעוט. לעתים קרובות היו פורצות קטטות בין הצדדים, והיהודים חיו בפחד מתמיד. היהודים חברו יחד כדי להגן על הקהילות היהודיות בעיר. "יום אחד", סיפר ראש הישיבה, "כשריחה של מלחמת תש"ח כבר היה מורגש בחלל האוויר, הגיע לישיבה מפקד בכיר, שהיה רחוק מאד משמירת תורה ומצוות, ואמר לי: 'רבי! הרבו בתפילות בישיבה! המצב חמור! מלחמה בפתח! הערבים רבים וחזקים יותר מאתנו! הנשק שבידיהם כפול ומכופל עשרת מונים מהנשק שבידינו, ואין אנו יודעים מה ילד יום...'".

זה היה, כאמור, בשעות היום. באותו לילה, באמצע הלילה, דפק המפקד על דלת ביתו של הרב, שהיה עדיין ער, שקוע בתפילתו על המצב, ואמר לו: "רבי! באתי לספר לך שראיתי את הקב"ה! כל הערבים שכל כך פחדנו מהם, ברחו על נפשם. באופן בלתי צפוי כולם עזבו את בתיהם ונמלטו על נפשם! אין הסבר אחר, אלא שמאת ה' היתה זאת!"

הרב שמח בלב: "הנה עוד בעל תשובה שמצטרף אלינו... מי ש'ראה' את הקב"ה ישוב, ללא ספק, בתשובה שלמה!"

כעבור כמה ימים הרב השתתף באיזושהי אסיפה, שנכח בה גם אותו מפקד. הוא התבקש לתאר מה קרה באותו לילה גורלי, והלה החל לתאר כיצד "כוחנו ועוצם ידינו עשו לנו את החיל הזה"... באלו תכסיסים מבצעיים השתמשו, ובאלו מהלכים צבאיים נקטו. בקיצור: אנחנו עשינו, אנחנו נלחמנו, אנחנו הברחנו אותם מבתיהם, הכל 'טבעי'. בלילה הוא 'ראה' אלוקים, וביום שלמחרת כבר שכח ממנו...

[מתוך 'משכני אחריר']

אִם חִפְץ בָּנוּ ה' וַיְהִי אֵלֵינוּ אֶל הָאָרֶץ
הַזֹּאת (יד, ז)

האמונה בה' יתברך היא הבסיס לחיי היהודי, בלעדיה קשה לחיות את החיים כיהודי בעוה"ז, ומאידך גיסא - כשיש אמונה, יש הכל, כי הכל כבר טמון בה...

* * *

כל מהלך ימי חיי הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל מיום היותו לאיש, היו באמונה בהירה. זה כבר התחיל מימי

בא אלי מכר אחד ואמר לי: 'כך לא מנהלים עסקים, זו בטלנות להתחייב לשלם בלי להשיג את הכסף בהגיע זמן הפירעון'. אמרתי לו: 'אי אפשר לבנות ישיבה כאיש עסקים. אם היו מנהלים כך ישיבות - לא היו ישיבות בעולם. כי איש עסקים אינו עושה עסק עד שהכסף יהיה בידו, אך מי שבונה ישיבה - לעולם אין לו כסף מזומן, ואין הוא יודע מה יהיה מחר, אך יש לו ביטחון!'. ובעצם, אלו הם חיי תורה! כי תכלית התורה לבטוח בקב"ה, וכולם מעמידים את האדם בניסיונות ומצבים, כדי שיזכה למידת הביטחון. אך בסייעתא דשמיא השי"ת מזמין לו די מחסורו, אלא שצריך להיות 'אביר לב', ולהחזיק מעמד בעת הניסיון ולא להישבר".

פעם באמצע הבניה, נוצר מצב שההוצאות היו רבות, והיה צורך לשלם לספקים ולקבלן וכסף אין. כשהתקרב היום - היו המקורבים והעובדים במתח, ושאלוהו שוב ושוב מה יהיה, אך הוא היה סמוך ובטוח שכשתגיע השעה - הכסף יגיע, ולא ניכר עליו שום לחץ... ובאמת, יום אחד לפני המועד הסופי נכנס למשרד הישיבה רבי אליעזר שוורץ, והביא איתו מעטפת כסף, ובה סכום כפול ממה שנדרש. עובדי המשרד, שנכנסו לרבינו בשמחה לבשר לו על הדבר, סיפרו שהוא ציטט אז את דברי הספורנו עה"פ (ויקרא כה, יט): "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו וצווינו את ברכתי לכם השנה השישית ועשת את התבואה לשלוש השנים". ומקשה, וכי רק משום שיאמרו מה נאכל יצווה השי"ת את ברכתו, הלא אדרבה אם לא ישאלו, הינם יותר מאמינים? מבאר הספורנו, שהמדובר הוא במי שדואג בשנה השישית כיצד יתפרנס, ואכן אילו לא היה דואג - היה מתפרנס בשביעית בדרך קלה יותר, לא על ידי ריבוי היבול בשנה השישית, אלא בדרך של "ואכלתם לחמכם לשובע", כמו שפרש"י 'אוכל קמעא ומתברך במעיו', ואז אין לו צורך בריבוי התבואה בשישית, ורק מי שבמדרגה פחותה יותר והוא שואל, הוא יקבל אמנם את ריבוי התבואה, אולם יצטרך לעמול בטיפול בו, ולשמור עליו שלא יתקלקל ולא ייגנב וכד', לעמול להתייגע בחינם. סיים רבינו: "עלינו להרגיל עצמנו לחיות באמונה פשוטה, בלי קושיות ושאלות, ואז נזכה להנהגה ניסית ולהתנהל בלי שום קושי".

כמה שנים לאחר שהישיבה הוקמה, דיברו אתו כמה מעובדי הישיבה, שיש צורך לקנות רכב לישיבה, ובכך תחסוך הישיבה בכספים. רבינו שמע את הפרטים ואמר, שאכן הדעת נותנת לקנות. למעשה, קשה היה מאוד להוציא הוצאה כה גדולה, כאשר קופת הישיבה היתה ריקה לגמרי. למרות זאת, רבינו דחף לקנות, באומרו שאם אכן צריך זאת, לא צריך לחשוש והכסף בא יבא. למרבה הפלא, באותו יום הגיע לארץ אחד מתלמידי הישיבה בעבר, שהיה שולח סכומי כסף מפעם לפעם, ובא לביקור בישיבה. כששמע שקנו רכב - החליט לתרום את כל עלותו...

כאשר היה חסר כסף והיו מדברים בדאגה, היה מתפלל: "האין לכם בטחון?" והיה אומר: "יהודי מתפלל בכל יום שלש תפילות להקב"ה, וכל שיחו ושיגו דיבורי אמונה: 'ברוך

בחרותו הצעירים, בהם ויתר על כל הבלי עולם הזה - הנוצצים בארה"ב שבעתיים - והקדיש את כל כולו לתורה הקדושה. והמשיך בתחילת ימי אברכותו כשהוא והרבנית עזבו את ארה"ב השבעה יחסית וגלו לישיבת מיר בפולין הענייה והנחשלת מבלי לדעת כיצד יסתדרו וממה יחיו... וכן גם אח"כ כשחזרו לאמריקה המשיכו לחיות חיי אמונה ובטחון. האברכים שלמדו בכולל של ישיבת 'חפץ חיים', שרבינו באותה תקופה עמד בראשו ומסר בו שיעורים בקביעות, סיפרו שרבינו היה להם לסמל ודוגמא במידת הביטחון. בין בני הכולל לא נמצא מי שלא התפרנס בדרך כל שהיא, אם זה בעבודה משלימה בבית בשעות הערב, כמה שעות ביום, או כמה שעות בשבוע, בליטוש יהלומים [עבודה שהיתה נפוצה באותם ימים בין היהודים בניו יורק], או בכל מלאכה אחרת שהזדמנה, או לחילופין שהאישה עבדה, או שההורים היו אמידים ולא נצרכו לפרנסה. רבינו היה היחיד ביניהם שהקדיש את כל כולו לתורה, למרות שלרעייתו לא היתה אז עבודה, ובשנים ההם כמעט ולא היה לו מקור הכנסה, שכן כמעט ולא קיבל משכורת מהישיבה מחמת מצבה הכלכלי, וגם כשקיבל - היתה זו משכורת זעומה, כמושגי הימים ההם, למרות זאת תמיד למד בהתמדה ושקידה, והיה רגוע ושמח, וכשהיו שואלים את הרבנית באותן שנים: "הלא אין פרנסה ואיך אתם חיים?", ענתה: "אני הולכת למכולת עם הביטחון שלו..."

בשיחותיו בישיבה ובכולל, היה מרבה לדבר ולהשריש ענייני אמונה וביטחון, הדברים השפיעו על התלמידים, ועשו חריץ עמוק בחייהם. רבים מהם מעידים, שעד היום מושרשים בהם יסודות אלו, שרבינו השריש בהם באותן שנים. אחד מתלמידי הישיבה דאז, הג"ר מרדכי רעננט זצ"ל, היה אומר שבני הישיבה 'התחתנו' עם הביטחון של רבינו וחיו עם זה. בחור שלא היה לו שקל בכיסו, וסבור היה שלהתחתן ולהיכנס להוצאות הוא דבר לא אחראי, כשרבינו אמר לו 'אל תדאג הכל יסתדר', היה הבחור רגוע, מכיוון שידע שיכול לסמוך על עצת רבינו. השלווה והביטחון שנסך - היו מופלאים, וראו ישועת ה' בחוש!.

ביטוי מוחשי לדרגתו בביטחון, היה בעת שהוקמה ישיבתו 'תורה אור' ונבנה בניינה הגדול, וכן בשנים הראשונות לאחר מכן, כאשר הישיבה התמודדה לא אחת, עם מצבים לא קלים. לפעמים הוצרכו לשלם סכומי כסף גדולים לקבלנים וספקים וכדו' ומועד התשלומים התקרב והכסף עדיין לא היה בידיו, וכן בכל מיני מצבים ממצבים שונים, הוא תמיד היה רגוע ומרגיע את כל העוסקים במלאכת הבנין בביטחון בהיר, שהיות והישיבה הוקמה להגדיל תורה ולהאדירה, הוא סמוך ובטוח שהשי"ת ימלא כל החסרונות, וכל מה שצריך לבנין הישיבה - יגיע בצורה מושלמת. וכך הווה.

על מקרה אחר סיפר רבינו עצמו, באחת משיחותיו בישיבה: "כאשר בנינו את הישיבה באמריקה, היה צריך לשלם כתשלום ראשון שלושים אלף דולר לבניית הבנין. מועד התשלום התקרב, ובכיס עדיין לא היתה פרוטה לפורטה.

השם', 'בעזרת השם', ומה קורה כשמגיע למעשה? הרי כל ענין הביטחון הוא לא עניין לדיבורים חיצוניים, אלא למבחן 'למעשה' כשמגיעים לניסיון". ואמר בשם רבו המשגיח רבי ירוחם: 'שער הביטחון נלמד יותר בחשק, כאשר בכיס יש כסף'..., היינו מבחן המאמין הוא בשעת ניסיון, ולא כאשר יש לו הכל וטוב לו. והיה מוסיף ומתבטא: "חייל ניכר בשדה הקרב".

בערוב ימיו שאלו פעם אחד מנכדיו: "האם לא קשה לסבא ללכת לישיבה בחולשת כוחותיו?". ענה לו רבינו בפשטות: "לו הייתי מתחיל לחשוב על עצמי וכוחותי כשלעצמם, אתה צודק, אולם הגר"א הלא אומר על הפסוק: 'רוח איש יכלכל מחלוה' - אם הרוח חזקה גם הגוף מבריא באופן טבעי. אם כן, דווקא משום שברצוני להבריא ולהתחזק - עלי ללכת לישיבה".

וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'

וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם (טו, לט)

בפרשת שבוע זה אנו מקבלים את מתנת הציצית, החושפת לנו תגלית ייחודית: 'וזכרתם את כל מצוות השם' - הציצית היא הכלי בעזרתו יתחדד אצלנו הזיכרון בכדי שנזכור לקיים את כל מצוות השם. כמה מרגש ומעורר שמחה, לגלות כי הקדוש ברוך הוא לא רק שנתן לנו מצוות ערכיות שמשנות לנו את החיים, אלא גם העניק לנו כלי עוצמתי לזכרון, מין תזכורת תמידית צמודה, לבושה עלינו, המזכירה לנו בכל רגע את מצוותיו ואת הדרך הנכונה לחיות. ומלבד זאת אומרים חז"ל ש'הזהיר במצות ציצית - אינו נמשך אחרי לבו ועיניו', ובזה חושפים לנו סוד נוסף במצווה זו, שהרי כל הנסיונות שלנו מתחילים מהעיניים המתגרות, הלב שנמשך, ומשם מתחילה ההידרדרות... אבל הלובש ציצית - הרי הוא מוגן, הקדוש ברוך הוא מניח חומה בצורה על לבו, הוא לובש 'אפוד מגן' מפני היצר!.

* * *

את הסיפור המסעיר הבא, כתב בעל המעשה בעצמו, בעדות אישית מטלטלת לב ומסעירת נפש, מתוך התופת הנאצית בימי השואה האיומה. הדברים מופיעים בספר 'מקדשי השם', שכתב הגאון רבי **צבי הירש מייזליש** זצ"ל, רב העיירה ניימארק שבגליציה, לימים רב במחנות העקורים, ולבסוף כיהן כרב קהילת 'שארית ישראל' בשיקאגו, וספרו מתאר בקולמוס ספוג דם את גלגוליו בעמק הבכא. וזה דבר המעשה: היה זה בשערי המקום הנורא ביותר עלי אדמות, מחנה ההשמדה 'אושוויץ'. לשם הגיעו הרב ובני משפחתו, כשבחיקו של הרב טמון החפץ האהוב עליו מכולם - הטלית היקרה אותה קיבל בירושה מזקנו, הרה"ק **בעל הייטב לב' מסיגעט** זי"ע. בדרך לא דרך הצליח להחדיר את הטלית לצריף אליו שובץ, אך הבין כי מסוכן להתעטף בטלית גדול במחנה בו שורצים אנשי קאפו

אכזריים, ולפיכך, בצער רב, בלב קרוע ושותת דם, חתך הרב את הטלית הגדולה, נקב חור במרכזו, והפכה לטלית קטן. אמנם, גם ללבוש טלית קטן זה מסוכן במחנה אושוויץ, אבל לפחות ניתן ללבושה תחת הבגדים, ולקוות שלא ישימו לב. הדבר היה כרוך בסכנה של ממש, שכן בגדי האסירים במחנה היו זהים ודקים, ובמבט מעמיק ניתן היה לגלות כי מתחת הבגד השגרתי - מדי האסיר, לובש האסיר בגד נוסף. אך הרב לא יכול להיפרד מבגד הציצית היקר. 'לבי בטוח שמצות ציצית תהיה לי לסגולה ולשמירה מפני המזיקים בשעת הרס העולם' - הוא מעיד על תחושתו. במקום כמו אושוויץ, כשסכנה כבידה מרחפת מעל החיים, הצורך בלבישת הציצית נחוץ הרבה יותר מימי השגרה...

מדי ערב, אחרי יום עבודה מפרך, הלכו האסירים לצריף העלוב שנשא את השם מקלחת, היה זה חדר קטן שצינור מים קרים בתקרתו. בכניסה ישב שומר אכזר שהביט ביהודים היוצאים מהמקלחת, בחן אותם לוודא כי איש מהם אינו יוצא לבוש ביותר מבגד אחד. כדי להפיג את שעמומו, היכה לא פעם יהודי מזדמן, סתם, מתוך אכזריותו שנודעה לשמצה... כשראה השומר את הרב יוצא, הבחין כי בגדיו עבים מהרגיל. חיש קרא אליו את הרב, ואחרי חבטה הגונה על ראשו החל ממשש את בגדיו, מוצא מתחתיהם את הבגד היקר - את בגד הציצית... הרב רעד באימה, עיניו בהקו בחרדה, ואילו השומר צחצח את גרונו ושפשף את אלתו, לפני שהחל לצרוח ולהצליף: 'בוש לך יהודון! מהיכן גנבת את הבגד הזה? וכי לא די לך בבגדים הנאים שהמחנה מספק לך?' שאג הצורר והצליף ברב מכות רצח...

אחרי דקות ארוכות של הכאות והשפלות, שוחרר הרב, אסף את עצמותיו השבורות, עצר את שטפי הדם, ויצא לצריף שלו. מיד בכניסתו לא הביט על עצמותיו הדואבות ולא חבש את פצעיו, ראשית בדק את בגד הציצית, לוודא כי נותר בשלמותו... כשגילה כי הבגד עודו לגופו, מלוכלך בכתמי דם ומאובק היטב אך עדיין כשר ומהודר ללבישה - עיניו נצצו משמחה וכמעט ששכח את המכות הרבות שחטף... מה לו מכות, מה לו הכאות, מה לו חבטות... מה צריך יהודי יותר מבגד ציצית? ויותר מזה, כל עוד הבגד עליו - הוא מוגן, הוא שמור, כל פגע רוחני וכל מזיק גשמי, לא יוכלו לו. ועוד, הרי השומר האכזר יכול היה להורגו באבחת יריה אחת, אבל לא עשה זאת! האין זו עדות להגנתה של הציצית?

הרב המשיך ללבוש את הציצית במסירות, לכל אורך תקופת המלחמה. לקראת סיומה, החלו הנאצים בתוכנית שטנית ומרושעת להעביר את היהודים אסירי הפרך לתוככי גרמניה. רגע לפני שעלו על הרכבת, הוכרחו להתייצב בשתי שורות ישרות, ולעבור בסך לפני הקאפו - השומר שעתידי ללוותם במסע, שספר אותם ומישש את בגדיהם, מוודא כי אינם מבריחים עימם כל ציוד בטחוני או בעל ערך. כשהגיע אל הרב מייזליש, מיד במישוש הראשוני, הבחין שמשהו

לאור בקשת בנו מקרב לב, וכיוון שאב לעולם ינסה להיטיב לבנו - הרים את ראשו מכתף בנו, והטה את ראשו לצד השני - להשכיב את הראש על כתף היהודי היושב בצמוד אליו מהצד השני ומירווח צר נוצר בין ראשי האב והבן...

באותה עת, בשמיים הכהים הפרושים ממעל, נצנצו פנסי מטוסי ארצות הברית. מפציצים כבדי משקל ורחבי גרם חיפשו את הנקודות המיועדות להפצצה, וגילו רכבת נאצית שועטת על המסילות. עד מהרה לחץ הטייס על הכפתור הנכון, ושיגר פצצה עוצמתית במיוחד לעבר הרכבת. בניסי ניסים החטיאה הפצצה את הרכבת עצמה, ורק רסיס ממנה נשר לתוכה...

הרסיס פער חור בתקרת הקרון בו היה הרב מייזליש, ועבר במרווח הצר שבין ראשו לבין ראש בנו - כן כן, באותו מקום עליו השעין האב את ראשו אך לפני שניה... משם המשיך הרסיס היישר לספסל אליו שכב השומר הנאצי הארוך, וברגע אחד פגע בשתי ידיו, מותיר ידיים כרותות למחצה ושותרות דם... הנאצי התעורר והחל לזעוק מייסורים, משתנק מבכי, צועק בקול, מתייסר עד אין קץ. נס פלאי היה זה, שהרב ניצל בהטיית ראשו לצד השני שניות ספורות קודם לכן, לאור בקשתו המפתיעה של בנו. הציצית המשיכה להגן עליו בשל מסירות נפשו, ונקמה את נקמתה בצורר האכזר שהשחית אותה ברשעותו... כל הנוכחים בקרון, הביטו בנעשה בחרדה משולבת בתדהמה. הן זה לא יאמן, כיצד הרב שמסר נפשו על הציצית ניצל בכמה שניות, ואילו הרשע שפגע בציצית שילם את המחיר במלואו, עד שנקטעו באחת שתי ידיו שהשחיתו את הבגד היקר.

מדהים עד כמה יכולה הציצית להגן ולשמור על מי שהתמסר לה באדיקות, ולנקום את נקמתה במי שהפריע ללבישתה במסירות נפש! כי גם אחרי שהציצית לא היתה עליו, מסירות נפשו למענה הצילה את חייו, והשיבה לשונאו את גמולו בראשו. הצורר הנאצי האכזר סיים את חייו בייסורים, ולעומתו - הרב השתחרר כעבור ימים בודדים וזכה להקים משפחה וקהילה לתפארת, מכון חיים חדשים ועשירים ביהדות ובעשייה.

לדורי דורות עוד יהדהד המסר העולה מסיפורו המטלטל: ציצית היא שמירה, הגנה, אפוד מגן של ממש. ברוחניות כמו בגשמיות, בכל רגע נתון יש לנו אויבים. היצר הרע מתחדש בכל רגע, טוען טענות, נותן תירוצים, מנסה לדרדר אותנו לתהומות שלא נדע... מראות אסורים, שמיעות לא רצויות, ביטול תורה, לשון הרע שמאוד מגרה לאומרו - היצר אינו בוחל באמצעים... כנגדו, וכנגד הקמים על בטחונו האישי גם במובן הגשמי, יש לנו 'אפוד מגן' - הציצית היקרה. כמה נאמץ אותה אל ליבנו, נחבקה באהבה ובשמחה, נשמור עליה כשרה ומהודרת, עשויה בכוונה ומושלמת במידתה. נלבש אותה מדי יום בשמחה תוך הכרזה ברורה: ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו ונתן לנו הגנה יקרת ערך - את מצוות הציצית! [מתוך 'פניני פרשת השבוע']

אינו כשורה. בחמת זעם משך את חולצתו, ולנוכח עיניו הנדהמות גילה שם בגד מצהיב מיושן, מאובק ומקומט, וחוטים קשורים לו בצידיו. הרב הביט לעברו בחרדה גלויה, ואז, במשיכה אכזרית וחזקה, משך השומר הנאצי את בגד הציצית, וקרע אותו מעל גופו של הרב...

"לא, לא, רק זה לא!" - זעק לעברו הרב באימה, "הבגד הזה לא שווה כלום, אתה לא צריך אותו. אנא, תן לי אותו בדרכי האחרונה!" - התחנן הרב כמבקש על נפשו... אך בקשת הרב עוררה את חמת זעמו של השומר, וכשלא מצא כל פריט בעל ערך אחר - בחר לבטא את זעמו על בגד הציצית היקר... בחרי אף, תפס השומר את הבגד וקרע אותו לגזרים, לנוכח עיניו הדומעות של הרב...

"אוי ואבוי!" - החל הרב בוכה ומיילל, "מה יהיה? לקחת לי את הבגד, לקחת לי את ההגנה!" - התחנן שוב, מבקש לעצור את הקריעה הנפשעת, את השחתת הבגד שמסר את נפשו לשומרו, והוא ששמר עליו... אך השומר האכזר לא אבה לשמוע, תפס את הבגד והשליכו אל התנור הבוער, שם הפך למאכולת אש...

הרב התפרץ בבכי מסעיר, מלווה במבט הומה את הבגד הנשרף. השומר לא נתן לו אפילו להיפרד מהבגד כראוי, וזירזו לעלות על הרכבת הממתינה. בלב קרוע ומורתח עלה הרב על הרכבת, מבכה את בגד הציצית היקר שאבד לו, את השמירה וההגנה שכבר לעולם לא ישובו. עם זאת, התחזק הרב באמונה כי מסירות נפשו והעובדה כי כה התאמץ והתחנן על בגד הציצית, תעמודנה לו להגנה ושמירה גם בשלבים הבאים...

וכך אכן קרה, עוד באותו ערב. השעה היתה שעת לילה מאוחרת, כשהרכבת שעטה על המסילות בואכה גרמניה. בתוכי קרונות המשא הצטופפו מאות יהודים שישבו צפופים וצמודים זה לזה, דחוסים בדוחק נוראי, וכדי לעצום עין לשינה מינימלית - הוצרכו להישען זה על כתף זה. במרכז הקרון, כמו פריץ מדושן עונג, שכב על ספסל רחב הקאפו האכזר ששרף את הציצית, וישן שנת ישרים כשקול נחירותיו מהדהד ברחבי הקרון...

גם הרב מייזליש ניסה להירדם מעט, והשעין את ראשו על כתפו של בנו זלמן לייב שישב לצידו, מנסה לעצום עין. עברו כמה דקות, כתפו של הבן החלה לכאוב מהתנוחה בה הוא נושא את ראש אביו, ופנה לאביו בבקשה: "אבא, הכתף כואבת לי מאוד, אני כבר לא מחזיק מעמד יותר..."

ברגע הראשון, הדבר נראה מוזר. מדוע שהבן יסרב לשאת את ראש אביו על כתפו, במקום בו כל יהודי מושיט את כתפו לראשו של חברו? מה קרה לבן, שהתנוחה כל כך הכבידה עליו, עד שגרמה לו לפנות לאביו בקריאה נרגשת כי יטה את ראשו לצד השני!?! גם האב התפלל, ובתיאורו, הוא מסביר עד כמה היה הדבר לפלא בעיניו. אך עם זאת,